

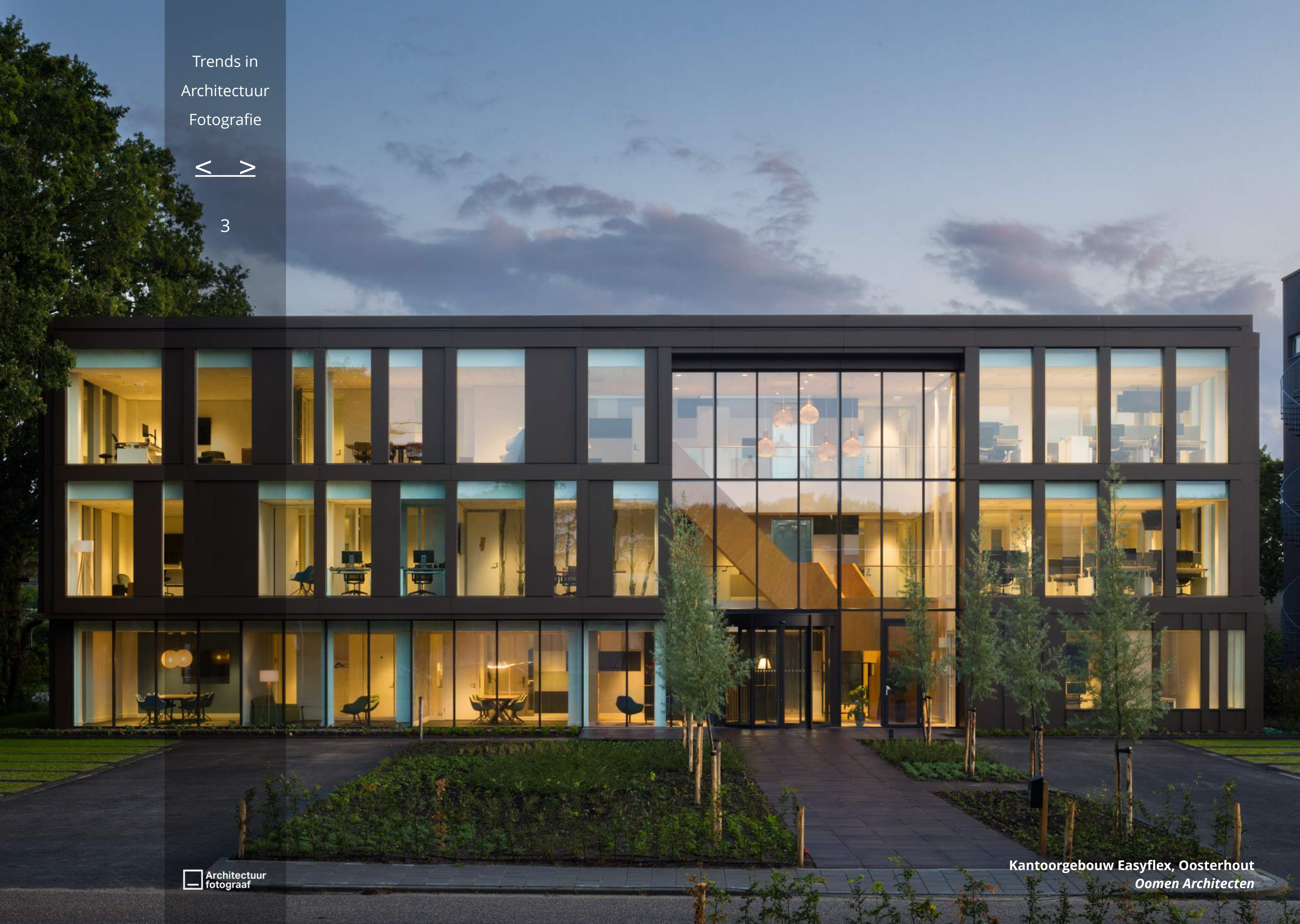
Trends in Architectuurfotografie - 2020

Rob van Esch
Architectuurfotograaf

“The true architectural photograph is primarily an instrument of communication between the architect and his audience.”

Ezra Stoller

Voorwoord

Begin 2015 startte ik als architectuurfotograaf met Ruimtes in Beeld. Er is veel veranderd sindsdien. Van nul klanten tot vele tientallen opdrachtgevers over de loop der jaren. Dat zijn vaak architectenbureaus, interieurontwerpers en bouwbedrijven. Maar er zijn veel meer typen opdrachtgevers die zich thuis voelen bij stijl en sfeer van de architectuurfotograaf. Zo heb ik ook recreatiebedrijven, communicatiebedrijven, grote toeleveranciers van materialen en marketingbureaus als opdrachtgevers. Ik ben hen dankbaar dat zij mij in staat stellen om te doen wat ik geweldig vind: hen helpen zich in hun markten te onderscheiden door hen van mooie foto's te voorzien.

Het eerste lustrum was ook het moment om van bedrijfsnaam te veranderen. Niet langer Ruimtes in Beeld: vanaf 2020 werk ik als Rob van Esch | Architectuurfotograaf. Een van de belangrijkste redenen voor die wijziging is dat ik de beschikking heb kunnen krijgen over de url www.architectuurfotograaf.nl. Makkelijker vindbaar op Google is niet mogelijk en ik heb dan ook graag mijn nieuwe bedrijfsnaam erop gebaseerd.

In 2017 publiceerde ik het eBook "Trends in Architectuurfotografie". Het eBook is ook in het engels verschenen. Het is lovend ontvangen, getuige de prettige recensie op [Apalmanac](#) (de website voor architectuurfotografen) en een artikel op [Architizer](#) dat grotendeels is gebaseerd op het eBook.

Dit eBook is een bijgewerkte versie van de voorgaande editie. Er is veel nieuw werk opgenomen ter illustratie van de trends, en de teksten zijn waar nodig ge-update op basis van nieuwe bronnen én mijn eigen ervaringen met (de feedback van) opdrachtgevers. Ik hoop dat het eBook nuttig voor u is!

Rob van Esch, april 2020

Trends in
Architectuur
Fotografie

5

Inhoudsopgave

voorwoord	4
inleiding	6
gebruik	7
warmte	28
verrassing	43
over de auteur	53

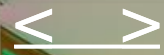

Inleiding

Goede en mooie foto's helpen de opdrachtgever zich te onderscheiden in zijn of haar markt. Ze doen dat op vele manieren:

- Als showcase van vakmanschap op de website. Als foto's emotie uitstralen, in één beeld het juiste verhaal vertellen, geven ze vertrouwen en is de klik met nieuwe potentiële opdrachtgevers snel gemaakt.
- Mooie foto's vergroten de kans op free publicity. Relevante platforms zijn voortdurend op zoek naar aansprekende content. Daarom zijn ze altijd geïnteresseerd om projecten te tonen als er goed beeldmateriaal voorhanden is. Hetzelfde geldt natuurlijk voor magazines.
- Promotieactiviteiten, denk aan beurzen, advertenties en brochures.
- Offertes en inschrijvingen moeten voorbeelden uit uw portfolio zo fraai mogelijk tonen om nieuwe opdrachtgevers te helpen om voor u te kiezen.
- Naast bovenstaande externe redenen, is het ook van belang om de eigen documentatie en archivering van projecten op orde te hebben.

Goede en mooie foto's is natuurlijk een enorm subjectief begrip. Het is ook nogal wat: u maakt ruimtelijke, driedimensionale ontwerpen en een fotograaf pakt er gewoon een dimensie af. De fotograaf maakt daarbij creatieve keuzes. Voor mezelf sprekend: ik probeer een perfecte compositie te combineren met het perfecte moment (fraai licht, maar ook qua levendigheid van de foto) om de ruimtelijke beleving van de architectuur zo mooi mogelijk vast te leggen. Verschillende fotografen, verschillende keuzes. Dat betekent dat u goed moet nadenken over met welke fotograaf u in zee wil gaan. Maar foto's blijven subjectief: afhankelijk van de kijker en afhankelijk van de tijdgeest. Die laatste enigszins objectiveren is het doel van dit eBook. Dat doen we door de tijdgeest te vangen in een beperkt aantal trends. Ik merk dat als gespecialiseerd architectuurfotograaf aan de vragen die ik krijg bij opdrachten. Als ik mijn ervaringen voeg bij literatuuronderzoek, identificeer ik de volgende trends: Gebruik, Warmte en Verrassing.

Gebruik van de ruimte

Traditioneel werden mensen uit architectuurfoto's gelaten. Sprekend over de vroegere iconische architectuurfoto's, schrijft de hoofdredacteur van Architectural Record in 2012: "The drama in their photos came from the brilliant use of light and shadow in images of sweeping grandeur or of minute details... Their photos glorified majestic exteriors and serene interiors, unsullied by human use. Yet in keeping with a shift in 21st-century architectural values, where buildings are seen not so much as idealized sculptural objects but as part of the fabric of places, photography, too, is changing. Documenting architecture is often less pristine these days... photos are alive with the pulse of real places."

Zoals geciteerd in Michael Chusid
Photos - Unsullied by humans?

Er moet dus leven in architectuurfoto's worden gebracht. Dat uitgangspunt lijkt sinds 2012 alleen maar sterker te zijn geworden. De vraag die bijna iedere opdrachtgever stelt is namelijk: laat zien hoe mijn ruimtes worden gebruikt! Fotografisch gezien moet dat subtiel gebeuren, want mensen moeten een 'gebruiksdimensie' toevoegen aan het beeld en niet de overhand krijgen c.q. het hoofdonderwerp worden. Dat kan op verschillende manieren: mensen zijn er spontaan en merken niet eens dat er een foto is gemaakt, ze maken actief gebruik van de ruimte en gaan daar op verzoek van de fotograaf mee door en de derde variant is dat hen wordt gevraagd om een rol te spelen in het beeld dat de fotograaf voor ogen heeft.

Composities met spontane momenten

Soms is de omgeving niet geschikt om een beeld te regisseren en dient de fotograaf geduldig te wachten op spontane momenten. Een voorbeeld. Op grote stations in Nederland zijn zogenaamde ontmoetingswolken gehangen: kunstwerken van licht die zeer herkenbaar zijn en de saaie bordjes met 'meeting point' vervangen. Ook in het vernieuwde station van Utrecht is zo'n lichtwolk opgehangen (zie volgende pagina). Daar heb ik naar een mooie compositie gezocht waarbij zowel de wolk als het station goed in beeld komen. En dan wachten ... totdat twee mensen elkaar op die plek als begroeting omhelsden.

In het grote atrium van het WTC in Amsterdam, het volgende beeld, tonen de spontane momenten goed het veelzijdige gebruik van de ruimte: werken, contact leggen, mobiliteit.

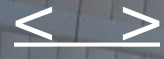
Trends in
Architectuur
Fotografie

9

Gebruik

Trends in
Architectuur
Fotografie

10

Gebruik

Hierna volgen enkele andere voorbeelden. De eerste is een mix van spontaan en geregisseerd. Tijdens een shoot van het nieuwe Erasmus MC in opdracht van EGM Architecten, hebben we met behulp van een ploeg mensen de patiëntenrouting in beeld gebracht in het immense ziekenhuis. De dames in de wachtruimte hoorden bij de ploeg, en de bedoeling was om de lichtheid van de ruimte en de verbinding met buiten in beeld te krijgen. Toen alles klaar stond, kwam er net een dokter aanrijden op een stepje (dat goed onderstreept hoe groot het ziekenhuis is). Hij wilde best door het beeld rijden voor ons. Het opnemen van de steppende dokter in het beeld heeft een enorme toegevoegde waarde.

In het tweede voorbeeld geeft de huiseigenaar die met zijn dochtertje rondzwaait de foto van het zonnige huis een vertederende, emotionele lading mee.

Ten derde de kantoorruimte in het gerenoveerde gemeentehuis in Putten. Even daarvoor was ik met de architect al langs dezelfde ruimte gelopen, maar toen was die nog leeg. Dat de nis daarna werd benut én er iemand zat te bellen achter de glazen deur van het kantoor, maakt in één klap de multifunctionaliteit van het ontwerp duidelijk.

Trends in
Architectuur
Fotografie

12

Gebruik

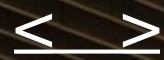
Wachtgebied 5G

Wachtruimte Erasmus MC, Rotterdam
EGM architecten

Gebruik

Trends in
Architectuur
Fotografie

14

Gebruik

Den Aller

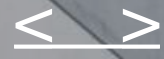
15

Gebruik

Scholen zijn natuurlijk ook dankbare onderwerpen voor foto's met spontane momenten die het gebruik van architectuur treffend weergeven. Zeker bij scholen is het zaak dat kinderen niet herkenbaar in beeld worden gebracht. Dat is gemakkelijk op te lossen door iets langere sluitertijden te gebruiken.

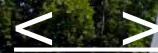

Trends in
Architectuur
Fotografie

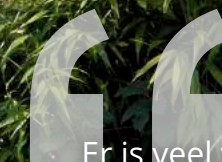
16

Gebruik

17

Gebruik

Er is veel veranderd sinds 20 jaar geleden. Toen waren glamour-architectuurfoto's de trend. Prachtige zonneshijn, strakblauwe lucht, als je langs het project zou lopen zou je het niet eens herkennen. De foto werd als icoon belangrijker dan het gebouw. Toen wij naar een fotograaf voor ons bureau gingen zoeken wilden we geen steriele fotograaf, niet dat klinische. We wilden terug naar de basics: herkenbare gebouwen, waarvan je kunt zien dat ze gebruikt worden.

Ernst René van Tatenhove
Oomen Architecten

Gebruik

Ga-door-met-wat-u-aan-het-doen-bent-momenten

Op andere momenten werk je als fotograaf op veel kleinere schaal, en is er meer contact mogelijk met de mensen in de omgeving. Mensen blijken het vaak leuk te vinden om desgevraagd mee te werken aan de creatie van het beeld dat de fotograaf voor ogen heeft. Ze hoeven niet te acteren: ze kunnen gewoon blijven doen wat ze aan het doen zijn.

Gebruik

Gebruik

Geregisseerd beeld

Soms komt een fotograaf terecht in een ruimte die bedoeld is voor bepaald gebruik, maar waar op dat moment niemand is. Om die gevuld te krijgen is meestal gewoon vriendelijk vragen voldoende, bijna iedereen wil meewerken. Hier ziet u een foto van een bibliotheek in een school waar kinderen al lezend kunnen liggen in een hangmat, dan is het natuurlijk wel leuk als er ook echt kinderen zijn die daar gebruik van maken.

Daktuin Erasmus MC, Rotterdam
EGM architecten

Gebruik

Op deze pagina drie andere voorbeelden. Links twee van de eerdergenoemde serie die ik in het EMC Rotterdam heb gemaakt voor EGM Architecten en het EMC zelf. Bovenop het immense complex is een daktuin ontworpen, waar patiënten naar buiten kunnen. Toen we met een ploeg figuranten door het gebouw trokken kwamen we oefenende OK-medewerkers tegen die graag wilden meewerken aan een foto.

Soms ook zorgt de architect voor een groep kinderen om het gebruik van een ontwerp te kunnen tonen, zoals hieronder.

Operatiekamer Erasmus MC, Rotterdam
EGM architecten

Architectuur
fotograaf

Detail Bibliotheek, 4e Montessorischool, Amsterdam
Studio Samira Boon

“

Voor ons is de ideale foto die waarin het gebouw tot zijn recht komt, maar waarop je tegelijk kunt zien dat het leeft. Dat is een groot verschil met vroeger. Toen waren foto's eigenlijk altijd steriel, zonder mensen.

Het belang van mooie foto's is voor ons als architecten het afgelopen decennium enorm toegenomen. Denk aan de website, het kunnen tonen van referentieprojecten bij selecties, promotionele activiteiten op beurzen, ze kunnen allemaal niet zonder.

Harm Korfker
Korfker Architecten

Het zichtbaar maken van de schaal van de architectuur

Dit is het van oudsher meest gebruikte doel van mensen in architectuurfoto's: door hen toe te laten in het beeld krijg je een beter idee van de schaal van de architectuur.

Gebruik

Trends in
Architectuur
Fotografie

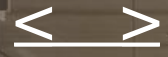

26

Gebruik

Trends in
Architectuur
Fotografie

27

Breda

Gebruik

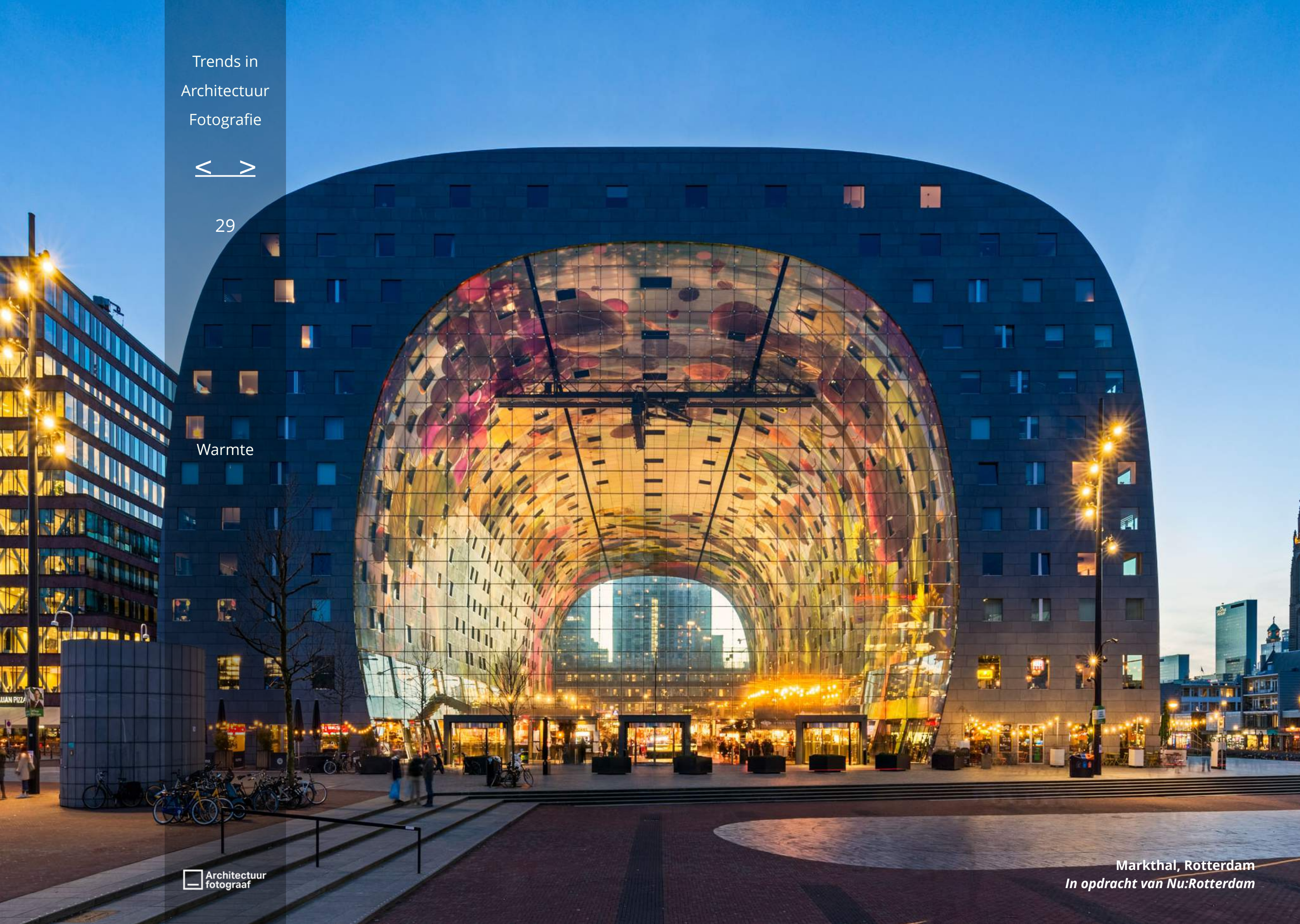

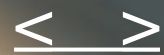
Dat het in beeld brengen van het gebruik van ruimtes de nummer één trend van dit moment is, wil niet zeggen dat de kwaliteit van het licht niet meer belangrijk zou zijn. De composities mogen strak zijn, maar niet kil worden. Dat is begrijpelijk. Foto's moeten het verhaal van de architect vertellen en dat verhaal moet je raken. Kille verhalen, kille foto's, raken je niet. Trend Gebruik ging over mensen in de architectuurfoto, die de ruimtes een menselijk gezicht geven. In de Trend Warmte gaat het over het licht, dat zich aan de randen van de dag leent voor de mooiste portretten. Van mensen, maar ook van architectuur. De kwaliteit van het licht is aan de randen van de dag op zijn best: warm van kleur, zacht en het creëert dimensie. Luchten vullen zich met de prachtigste kleuren. Deze omstandigheden brengen een unieke, warme sfeer in foto's. Kortom, welkom in de Twilight Zone.

Warmte

Warmte

Warmte

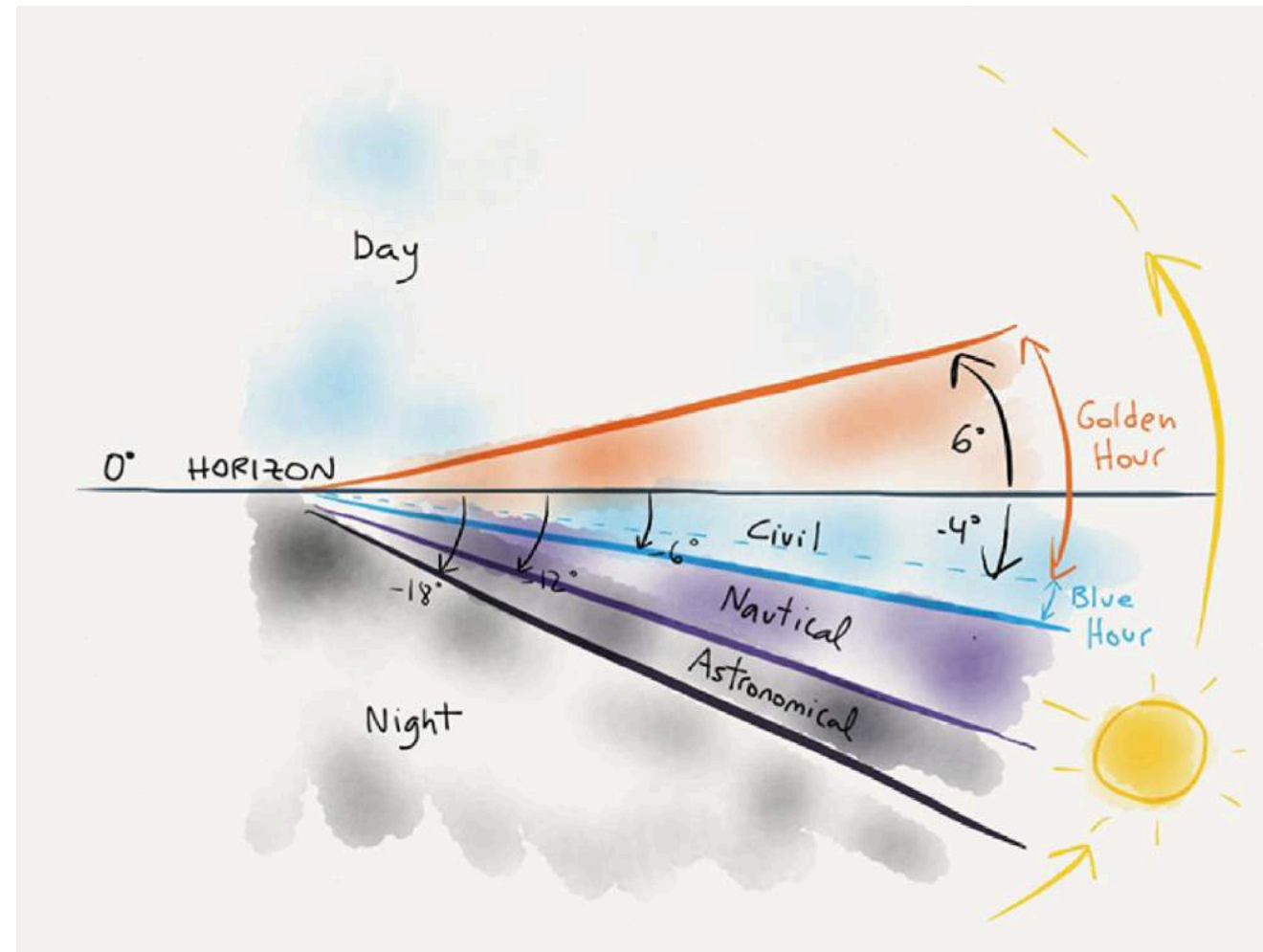

Een goede foto reflecteert de ideeën van het bureau. In de beeldenstorm die op internet woedt, kun je je alleen met hele goede foto's onderscheiden.

Rob Wesselink
rudy uytenhaak en partners architecten

The Twilight Zone

De twilights zijn de periodes net na zonsondergang (en andersom natuurlijk, net vóór zonsopkomst). Voor wie alles wil weten van het gedrag van het licht, is [dit artikel over het gouden en blauwe uur](#) interessant.

Bron: [Understanding Golden Hour, Blue Hour and Twilights; Photopills](#)

In essentie komt het erop neer dat er tegen het einde van de dag verschillende periodes zijn: het gouden uur, de civil twilight en daarbinnen dan weer het bekende blauwe uur. Als ik aan de randen van de dag werk, heb ik een bepaald beeld voor ogen dat ik wil creëren. In de avond concentreer ik me op het gouden uur en een hele kleine tijdslot na zonsondergang. Dát is de tijd dat ik de warme sfeer waarnaar ik zoek kan toevoegen aan mijn foto's. (Overigens, als het blauwe uur aanbreekt, bij veel fotografen populair, pak ik zelf meestal mijn spullen in.) Dit alles betekent dat er vaak heel weinig tijd is om de foto te maken die ik voor ogen heb, soms zijn er maar enkele minuten om te jagen op het juiste moment. Goede voorbereiding is daarom essentieel.

Het Gouden Uur

Warmte en dimensie, dat zijn de trefwoorden van het licht tijdens het gouden uur. Details lichten op, en soms komen gevels op het noorden nog prachtig in het licht te liggen bij een ondergaande zon (en natuurlijk ook bij de eerste zonnestrallen van de dag). De gedetailleerde gevelbekleding van het Postillion Hotel in Amsterdam komt op weinig momenten meer tot zijn recht dan laat op de dag, als het zachte zonlicht nét langs de gevel strijkt.

Warmte

Trends in
Architectuur
Fotografie

34

Warmte

Erasmus MC

Erasmus MC Hoofdingang

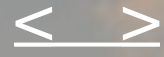

Het afgelopen decennium is er ontzettend veel veranderd in hoe wij met foto's omgaan. Liefst zien we nu mensen op de foto, maar ook het gebouw in zijn omgeving. Zowel kwaliteit als kwantiteit van de foto's is bovendien toegenomen. We hebben nu website, social media, banners, panelen, boekjes, ga maar door. Vroeger stonden alle foto's in één boek!

Katja Wachtelborn

LEVS Architecten

Warmte

Warmte

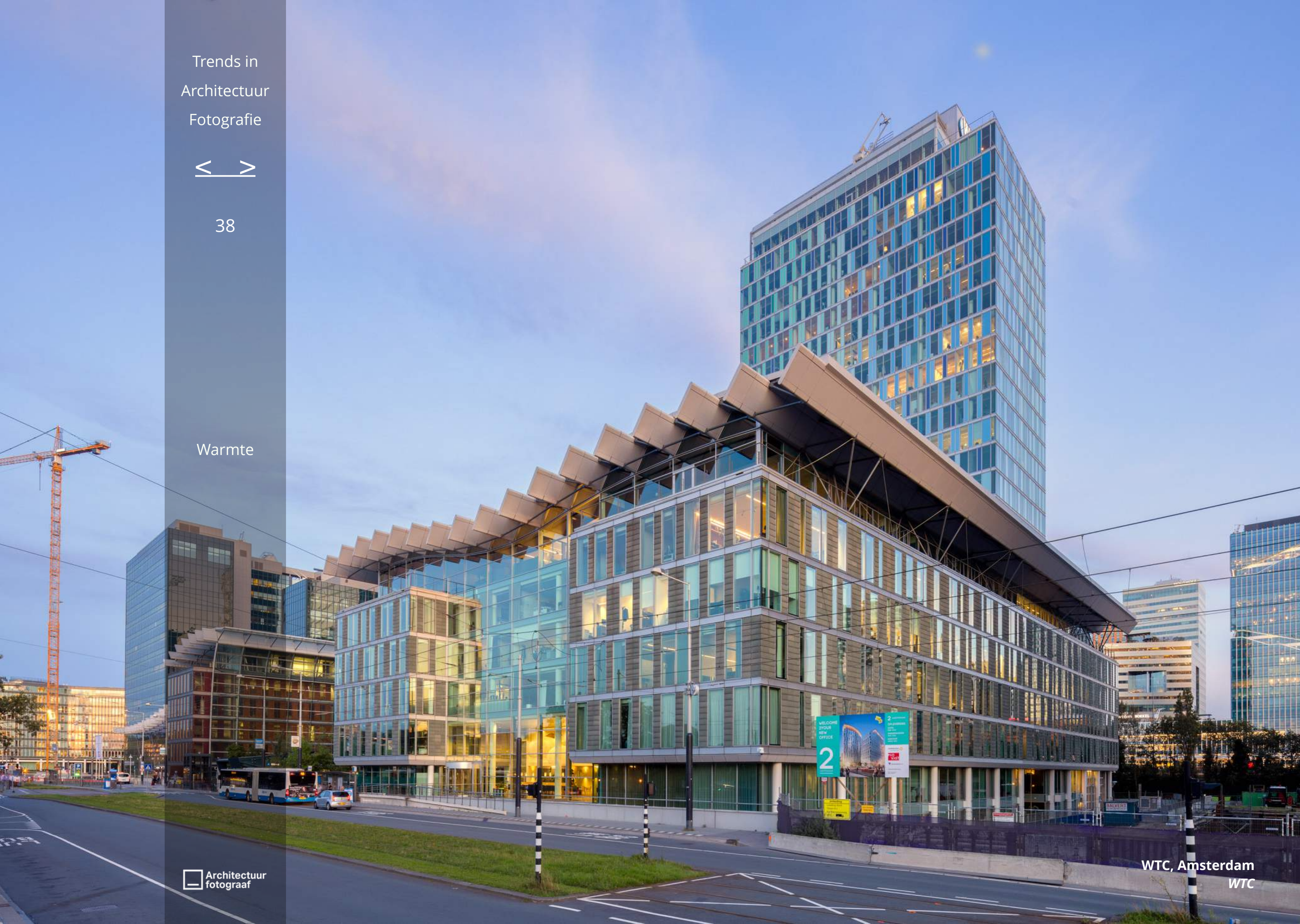
Civil Twilight

Als de zon achter de horizon is verdwenen, of er net aankomt, vult de lucht zich vaak met prachtige kleuren. Dat geldt zeker als er wat wolken zijn, die de oranje-roze gloed van de aankomende of verdwijnende zon vast opnemen. Door het licht achter de ramen van gebouwen te benutten, ontstaat er een gebalanceerde mix van interieur, exterieur en omgeving. Sfeervoller dan foto's die gedurende de civil twilight zijn genomen krijg je het niet!

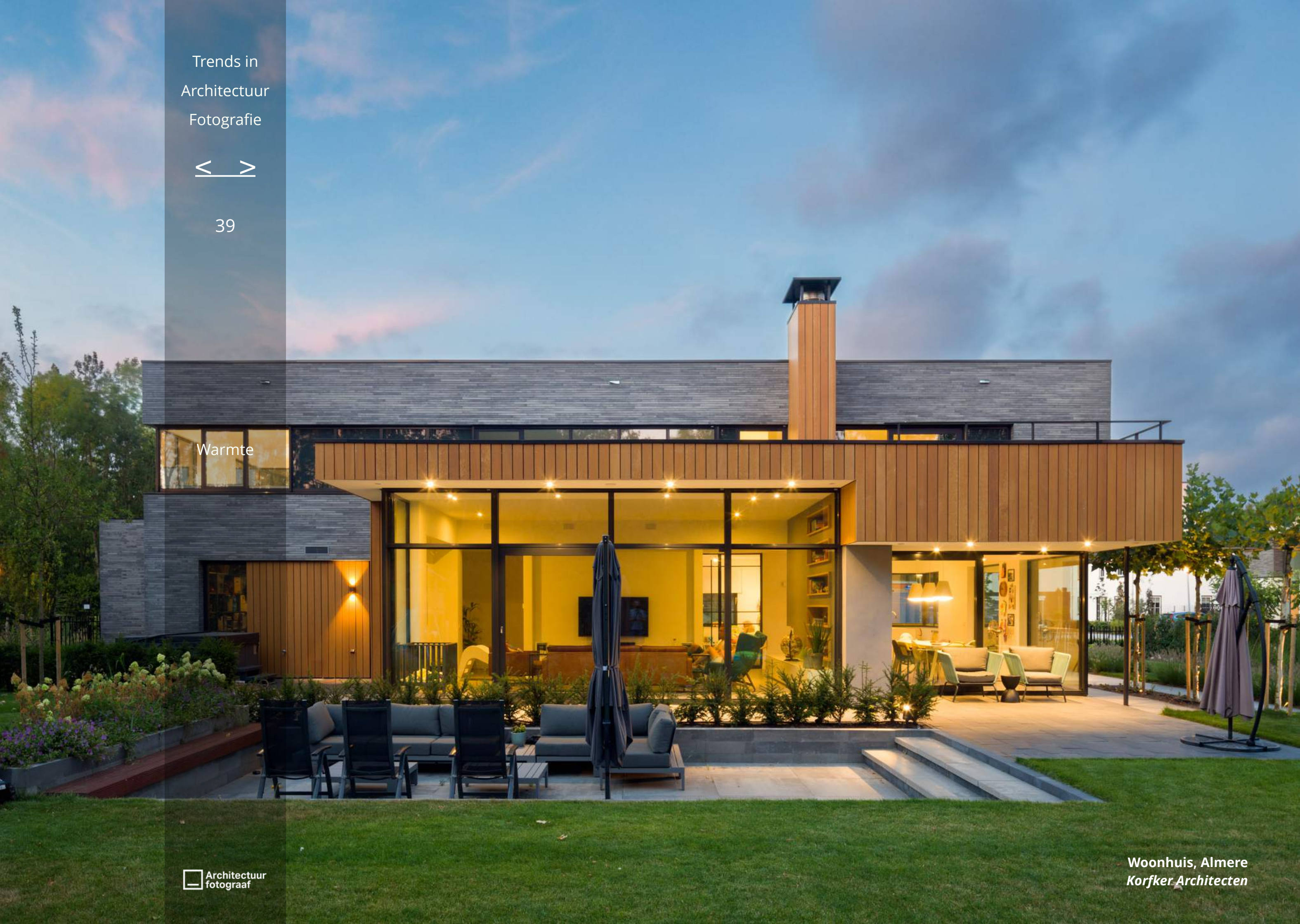

Warmte

Warmte

Trends in
Architectuur
Fotografie

40

Warmte

Trends in
Architectuur
Fotografie

41

gemeente Putten

Warmte

Mooier dan in werkelijkheid? De werkelijkheid op zijn mooist!

Zeker door in de twilight zones te fotograferen kunnen architectuurfoto's glamour-achtige trekjes gaan vertonen. Glamour betekent volgens van Dale: betoverende glans. Maar ook: schone schijn. Voeg daarbij dat mijn foto's altijd een fikse Photoshop-beurt krijgen, en je komt bij een vraag die iedere fotograaf regelmatig hoort: stel je nu de werkelijkheid niet te mooi voor?

Twee opmerkingen zijn daarbij op hun plaats. Ten eerste zien de meeste mensen de gebouwen en ruimtes niet op de tijdstippen die in deze paragraaf worden benut om te fotograferen. Bovendien, het tijdsvenster dat beschikbaar is voor die foto's is echt heel smal. Dus is het geen wonder dat de meeste mensen de gebouwen nooit zo hebben gezien. In de tweede plaats is nabewerking van foto's simpelweg nodig omdat de camera's die we gebruiken wel erg goed zijn, maar lang niet zo goed als het menselijk oog. Het dynamisch bereik van de beeldsensoren is sterk toegenomen in het afgelopen decennium, maar kan toch vaak nog niet omgaan met al te grote verschillen in contrast. Mijn reactie op de vraag Mooier dan de werkelijkheid? is dan ook: nee hoor, het is de werkelijkheid op zijn mooist!

Verrassing!

Ieder voorgesprek met een opdrachtgever eindigt steevast met de woorden: ... en maak verder vooral foto's die je mooi vindt. Het komt zelfs zeer regelmatig voor dat dit de enige opdracht is die een fotograaf mee krijgt. Hoe dat in te vullen is natuurlijk erg persoonlijk, afhankelijk van de creatieve inslag van de fotograaf. Voor mezelf sprekend, kan ik er dit over zeggen. Een fotoserie bevat overzichtsfoto's maar ook meer gedetailleerde opnames. Verder komt het er bij zo'n vrije opdracht erg op aan om mijn fotografisch getrainde ogen hun werk te laten doen. Pas als ik op locatie ben en mijn eerste verkenningen heb uitgevoerd, krijg ik ook zelf pas een idee wat ik zou kunnen doen dat waarschijnlijk niet verwacht wordt - hoewel de kans na het uitbrengen van dit eBook wel wat kleiner wordt.

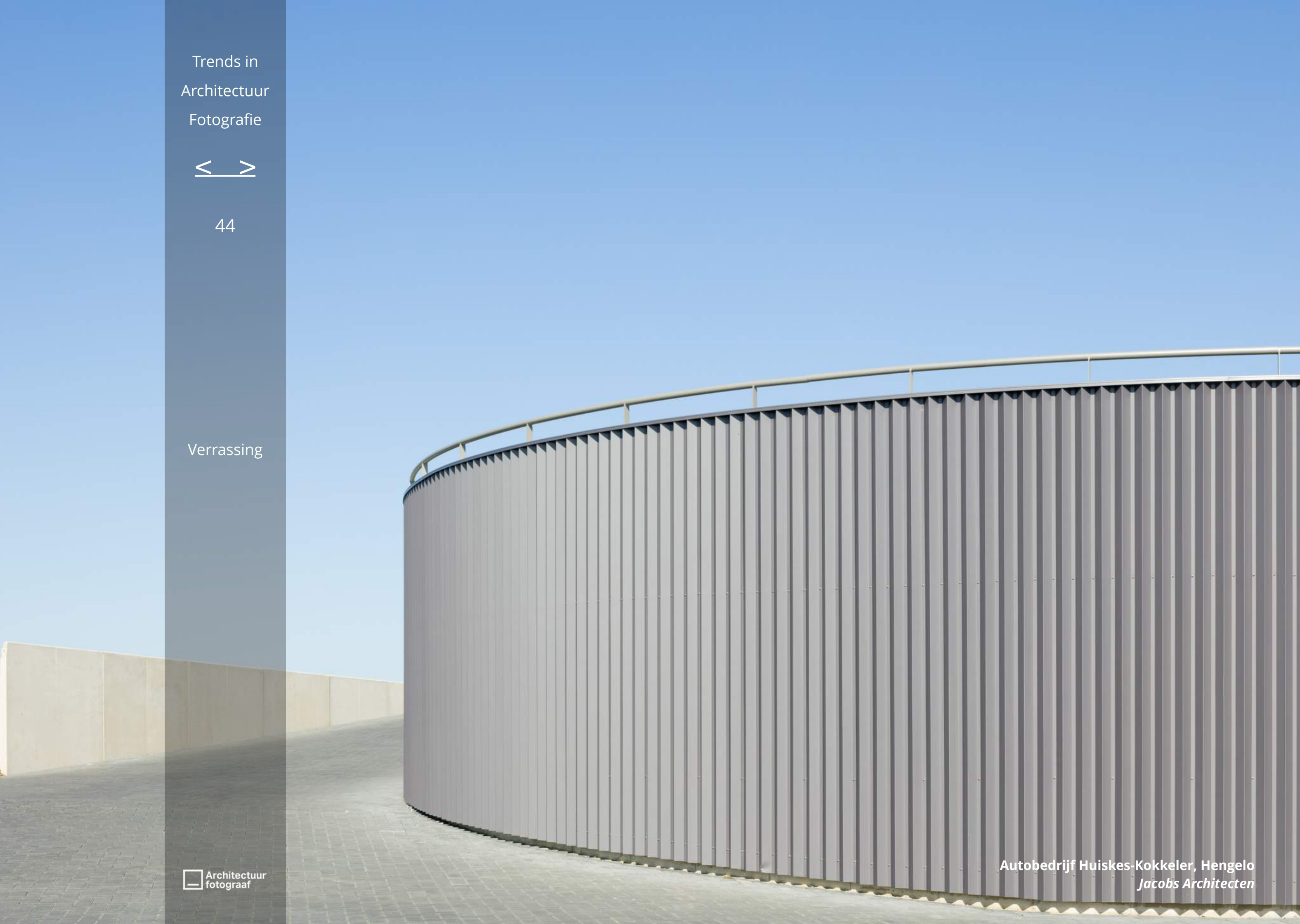
Zonder andere mogelijkheden uit te sluiten kijk ik in ieder geval altijd naar:

- structuren die zich kunnen lenen voor abstractie
- symmetrie
- water en luchten die zich lenen voor lange sluitertijden
- details

Hierna volgt een aantal voorbeelden.

Verrassing

Trends in
Architectuur
Fotografie

45

Verrassing

Verrassing

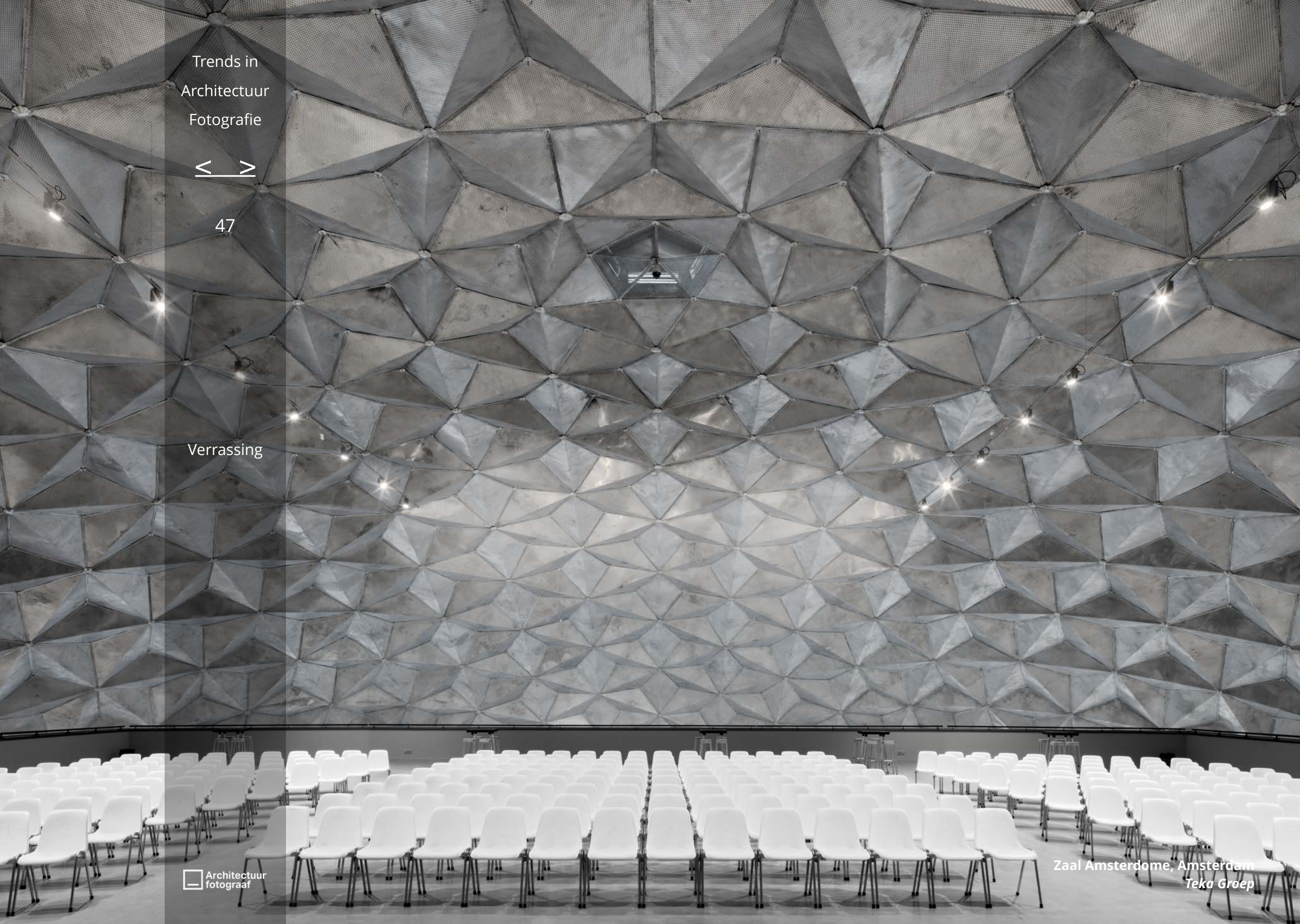

Trends in
Architectuur
Fotografie

47

Verrassing

Verrassing

Verrassing

Verrassing

Trends in
Architectuur
Fotografie

51

Verrassing

Trends in
Architectuur
Fotografie

52

Verrassing

Architectuur
fotograaf

Spiegeling bij bedrijfsgebouw QNP, Breda
Oomen Architecten

Woonhuis, Dalftsen
Korfker Architecten

Nawoord

De trends die in dit eBook zijn beschreven zijn gebaseerd op eigen ervaringen, literatuuronderzoek en onderzoek op internet. Deze versie is een update van de uitgave van september 2017.

Over de auteur

Na een carrière bij overheid en bedrijfsleven werk ik sinds begin 2015 als architectuurfotograaf in opdracht voor voornamelijk architectenbureaus, vastgoed- en infrastructuurbedrijven. Daarnaast wordt mijn werk gerepresenteerd door Offset en Hollandse Hoogte.

Feedback op dit eBook wordt zeer op prijs gesteld!

April 2020

Contactgegevens

W: www.architectuurfotograaf.nl

E: rob@architectuurfotograaf.nl

T: +31620600535

